

I - LA TERRA

Era que n'era ja fa vuit centúries,
era que n'era el vell Pirineu;
era que n'era que no era frontera:
les dues bandes eren un sol feu.

Si el riu Noguera se'n va per Alòs
tot joguinós fins que arriba a Tortosa,
el riu Garona se'n va per Aran
tot rondinant fins que arriba a Tolosa.

És el Pirineu que aglutina els homes
des de l'Atlàntic al Mediterrà,
i des de l'Ebre s'estén fins al Roine:
un sol país catalano-occità.

On Barcelona i Tolosa es disputen
quina és la seu per un únic senyor;
ambdues parlen la mateixa llengua
que n'és la llengua dels trobadors.

És quan la història, parlant-nos dels càtars,
s'omple d'esglai i vergonya roent:
Roma i París van fer el gran genocidi
d'anihilar tot un poble innocent.

Deixa les llàgrimes, que ara no l'hora;
ja tindràs temps, impotent, de plorar;
deixa les llàgrimes, que ara no l'hora;
deixa que els ulls hi vegin ben clar.

II - ELS HOMES

La gent que pobla aquestes valls i planes
hi viu en calma i tranquil·litat;
té per tothom una gran tolerància
per si mateix la major llibertat.

Han aixecat unes viles obertes
que ara floreixen amb prosperitat;
els més diversos oficis hi bullen
des d'artesans a músics i lletrats.

En aquest món les idees no xoquen
sinó que simplement van circulant;
i així catòlics i càtars conviuen
sense que hi hagi cap gran daltabaix.

Assimilant la cultura antiga
que han preservat en els seus monestirs:
des de Ripoll a Sant Pere de Rodes,
al Canigó, amb Cuixà i Sant Martí.

De grecs i llatins en coneixen els clàssics
i dels semites la ciència oriental,
la subtilesa dels grans savis àrabs:
vella cultura del Mediterrà.

No és d'estranyar que un país amb tal vida
causi l'enveja dels bàrbars feudals.
Roma no tolera noves idees,
França vol créixer fins aquests verals.

III - LA CROADA

Nou de Març de l'any mil dos-cents vuit,
el Papa de Roma, Innocent tercer,
la indulgència de croada dóna
a qui agafi espasa, llança i corser

contra els grans heretges albigesos,
càtars, habitants del Llenguadoc:
són molt perillosos, més que els sarraïns;
sense plànyer esforços s'han de destruir.

Als qui prenguin part en la croada
els permet que es quedin totes les riqueses,
els dominis i les possessions
de la gent heretge i els seus seguidors.

Amb això queda la porta oberta
a tots els mercenaris i els aventurers:
de seguida formen un gran exèrcit,
Simó de Montfort n'és el capdavanter.

També hi van els legats pontificis,
uns quants bisbes i senyors del nord;
tots ells fan la guerra amb immens afany
i, si guanyen, França serà molt més gran.

I comencen les més greus matances,
fins i tot els rius es tenyeixen de sang;
el pillatge i saqueig sistemàtic
és com una plaga: tot ho va arrasant.

I al darrera, per fer entrar en raó,
ve el Sant Tribunal de la Inquisició.

IV - LA GUERRA

Quan arriben a un poble o a una vila
agafen els càtars i els seus seguidors:
si no abjuren els cremen a la plaça
i si es converteixen van a la presó.

Això si és que no maten tot el poble,
com ja va passar a Marmanda i Beziers;
l'ordre que donen: catòlics i càtars
mateu-los tots, Déu ja triarà els seus.

A Cassés en cremaren seixanta,
més de tres-cents a Lavour,
cent-quaranta a Minerva
i a Montsegur uns dos-cents.

Fins les tombes també profanaren,
cinquanta anys després de morts,
d'Ermersenda i el seu pare,
vescomte de Castellbò.

Acusant-los tots dos d'heretgia,
les despulles van cremar;
la gent del poble, indignada,
l'inquisidor van matar.

V - LA PAU

Trenta anys de guerra i cent de repressió
graven la memòria a tot un poble,
trenta anys de guerra i cent de repressió
graven la memòria a una nació.

Encara que tot ho hagin arrasat,
la memòria té una força estranya;
encara que tot ho hagin arrasat,
la memòria és viva en el veïnat.

Quan la es tenia gaire bé a l'abast
una nova era lliure i culta,
quan la es tenia gaire bé a l'abast,
tot ho aixafa el foraster nefast.

No és el primer cop ni el darrer
que el treball d'un poble se'n va en orris
no és el primer cop ni el darrer

que per les armes venç el foraster.

Cendres de pobles, cendres d'innocents
pel vell Pirineu són escampades;
cendres de pobles, cendres d'innocents,
que potser reposen sobre focs latents.

No trencaràs el son dels càtars, no,
perquè no sempre tot seran derrotes,
no trencaràs el son dels càtars, no,
que de la cendra en pot sortir braó.